

Svetovalni odbor za varnost in zdravje pri delu

Mnenje

k poročilu, ki ga je pripravil COWI s sodelavci o vrednotenju izvajanja v praksi direktiv EU na področju varnosti in zdravja pri delu (VZD) v državah članicah

Doc.1674-EN (2015)

Sprejeto: 24. 9. 2015

Svetovalni odbor za varnost in zdravje pri delu

upoštevajoč:

- pooblastila delovne skupine »Vrednotenje direktiv VZD«,
- poročila, ki ga je pripravil COWI s sodelavci, o vrednotenju izvajanja v praksi direktiv EU na področju varnosti in zdravja pri delu v državah članicah,

SPREJEMA NASLEDNJE MNENJE

Svetovalni odbor v povezavi z ugotovitvami pogodbenega izvajalca poročila o vrednotenju:

- pozdravlja izvedbo vrednotenja z namenom preverjanja, ali se zakonodaja VZD EU dobro izvaja in ali uspešno in učinkovito dosega cilje varovanja delavcev;
- pozdravlja možnost, da je lahko prispeval k delu pogodbenega izvajalca ves čas snovanja poročila, čeprav opozarja, da včasih roki niso omogočali celovitega posvetovanja;
- zapaža metodološke izzive, s katerimi se je soočal pogodbeni izvajalec, zlasti kar se tiče pomankanja primerljivih podatkov iz različnih držav članic in težave nacionalnih strokovnjakov zaradi zelo ostrih rokov;
- zapaža delo pogodbenega izvajalca pri razvijanju (in dokumentiranju) metodologije, da bi zadostil izzivom vrednotenja tako, da je izkoristil različne vire podatkov, upoštevajoč njihovo kakovost;
- poziva Evropsko komisijo, da se o vseh naknadnih izvedenih nalogah z njim posvetuje na učinkovit in pravočasen način, in pri tem ohrani njegovo vlogo pri izidu ex post vrednotenja pred končnim sporočilom Komisije in podrobnimi predlogi, ki jih bo Komisija morda pripravila v zvezi z VZD zakonodajo.

Odbor potrjuje naslednje zaključke v poročilu pogodbenega izvajalca:

- VZD zakonodaja, ki jo sestavljajo okvirna direktiva in 23 posameznih direktiv, ki so vrednotene, predstavlja celovit paket zakonodaje, katere namen je zagotoviti enako najmanjšo raven zaščite delavcev v vseh EU državah članicah pred zdravstvenimi in varnostnimi tveganji. **(stran 396, poglavje 9.1)**
- Na splošno je ta zakonodaja VZD skladna **(stran 369, poglavje 8.1.4)**. V njej ni nasprotujočih določil in med direktivami VZD je le malo podvajanja. **(stran 422, poglavje 9.5.1)** Poleg tega v praksi večina teh redkih ugotovljenih podvajanj ne povzroča dvojne ureditve **(stran 422, poglavje 9.5.1)**. Ni potrebno spreminjati celotne zgradbe VZD zakonodaje, temelječe na okvirni direktivi in posameznih direktivah o posameznih poklicnih tveganjih **(stran 422, poglavje 9.5.1)**. Istočasno pa je vrednotenje pri analiziranju enotne uporabe procesov in mehanizmov odkrilo njihovo nesistematično vključitev v posamične direktive. To je na ravni podjetij povzročilo nekaj zmede. **(stran 425, poglavje 9.6.1)**
- Čeprav so države članice izbrale različne modele predpisov za izvajanje določil direktiv, ni nobenega dvoma, da ta tako ali drugače tvorijo jedro nacionalnih sistemov. Pomen direktiv kot podlage za določanje VZD predpisov v EU je torej zelo velik. **(stran 397, poglavje 9.1)**
- Opaženo je bilo zelo malo razlik pri prenosu VZD zakonodaje v nacionalno... Na tej podlagi je mogoče sklepati, da so zgradba in splošna načela VZD zakonodaje primerne kot evropsko ogrodje, ki se naj prenese in izvaja na nacionalni ravni. **(stran 401, poglavje 9.2.1)**
- Količinsko zadovoljivo je upoštevanje enotnih procesov in mehanizmov pri obveščanju delavcev in pri strokovnih službah za varnost in preventivo; zmerno do dobro je upoštevanje pri ocenjevanju tveganja; zmerno je upoštevanje pri usposabljanju delavcev in pri zdravstvenih pregledih; pri upoštevanju posvetovanja z delavci pa so kazalci raznoliki. **(stran 404, tabela 9.3)**
- Močni so dokazi, da ima zastopanje delavcev opazen učinek na delež delovnih organizacij, ki so tveganje ocenila, in še bolj izražen učinek na druge najbolj pomembne zahteve. **(stran 415, poglavje 9.4.1)**
- Ocenjuje se, da ima inšpekcijski nadzor zlasti pri kombinirani vlogi inšpektorja kot nadzornega organa in kot svetovalca pomemben vpliv na spoštovanje VZD zakonodaje. **(stran 415, poglavje 9.4.1)**
- Predpisi so pomemben dejavnik (vendar prav gotovo ne edini), ki v delovnih organizacijah vpliva na ravnanje. Iz tega se da sklepati, da bi direktive vplivale na ravnanje v delovnih organizacijah, če bi bile v vseh državah članicah obvezno prenesene v predpise. **(stran 274, poglavje 6.8.2)**
- Analiza je pokazala, da delavci občutijo največ koristi od učinkov VZD zakonodaje, da pa stroški upoštevanja padejo na podjetja. Kljub temu to ne pomeni nujno, da se VZD podjetjem ne izplača. Kljub maloštevilnim raziskavam o učinkih VZD zakonodaje na poslovanje podjetij, je bilo ugotovljenih več raziskav, ki ocenjujejo donosnost VZD ukrepanja na ravni podjetja. Čeprav bi bil preveč poenostavljen sklep, da sta VZD vedno donosna, je več raziskav pokazalo, da sta v resnici za podjetja lahko donosna (vključno za mala in srednja podjetja). **(stran 419, poglavje 9.4.2)**

Glede na posamezna priporočila pogodbenega izvajalca Svetovalni odbor:

- poudarja, da kljub potrebi, da se v skladu s sedanjim tehničnim razvojem posodobi nekatere zastarele direktive oziroma nekatera določila direktiv, ni nobene potrebe po popolni prenovi sistema VZD direktiv. Potrebno je ohraniti sedanjo ogrodje zakonodaje z okvirno direktivo in posameznimi direktivami; **(sklop priporočil 1, 2.3)**
- poudarja možnost poenotenja nekaterih direktiv, izboljšanja učinkovitosti določil in obvladovanja zahtevnosti ter hkrati ohranitve ali izboljšanja zaščite delavcev; **(priporočila 1.2, 2.4, 2.5)**
- pozdravlja priporočilo, da bi bilo potrebno kljub praktičnim težavam in povezanimi stroški razviti boljše in primerljive sisteme zbiranja podatkov na nacionalni in evropski ravni, ki bi bolje odražali vzročne dejavnike in torej pripomogli pri ugotavljanju tveganj in strategij za njihovo preprečevanje ter da je treba boljše izkoristiti že zbrane podatke; **(priporočilo 4.1)**
- poudarja priporočila glede tveganj v prihodnosti, da je potrebno upoštevati z delom povezana mišično-kostna obolenja, psihosocialna tveganja in staranje populacije delavcev, z namenom, da bi pojasnili kakršnokoli potrebo za delovanje in kjer se razsodi, da je to potrebno, določi najbolj primeren način za tako delovanje, da se ohrani tehtnost celotne VZD zakonodaje; **(priporočila 2.1, 2.2, 1.3)**
- poudarja priporočila, naj se osredotoči na boljši inšpekcijski nadzor in zakonitost ravnanja, in pri tem se priporoča, naj Komisija pretehta, kako je z osredotočenostjo na mala in srednja podjetja ter mikro podjetja mogoče izboljšati izvajanje predpisov, kakor tudi potrebo po pristopih na podlagi tveganj; **(priporočila 3.1, 3.2, 3.3)**
- poudarja potrebo po novih in inovativnih pristopih za mala, srednja in mikro podjetja – npr. z orodji, kakršna je OiRA, z raziskovanjem pristopov nekaterih držav članic za olajšanje izvajanja temeljnih določil direktiv – namesto določanja izjem na pravila, saj bi to vodilo k nižanju zaščite za nekatere delavce; **(priporočilo 3.1)**
- soglaša, da je treba opazovati celovito upravljanje VZD in dosledno uporabo splošnih načel preprečitve in ne le posameznih procesov in postopkov; **(priporočilo 3.3)**
- meni, da bi vsi posamezni predlogi glede VZD zakonodaje morali upoštevati mnenje tristranskega Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu ter prispevek socialnih partnerjev upoštevajoč določila Pogodbe EU o socialnem dialogu.

Neuraden prevod v slovenščino: Lučka Böhm, izvršna sekretarka ZSSS